

Amelyik másodlagos vagy akár harmadlagos alakja kerül először valamely íróember tolla hegyére. Azt hiszem, hogy ebben az esetben is csak ilyen véletlennel állunk szemben: nem a véletlenül előbb feljegyzett cs hangú *csicsomáz* (: > *csicsoma*) alak, hanem a csak később feljegyzett c hangú *cicomáz* (: > *cicoma*) alak az eredetibb. E feltevésem elfogadása esetén mind a *cicomáz* igének, mind cs hangú változatának keletkezése módja könnyen megmagyarázható, az EtSz. szerkesztőinek dogmatikus álláspontjáról ellenben mind a *csicsomáz* igének, mind c hangú állítólagos változatának keletkezése módja egyaránt érthetetlen.

• Horger Antal.

Orsova

Kniezsa István egyebek között a következőt írta erről a névről a közelmúltban: „Orsova szerb és oláh nevének az alakja tehát világosan mutatja, hogy a név semmiesetre sem származhatik a szláv **Jelšava* (< *jelšha* 'égerfa') névből, mint Moór gondolja, hanem minden bizonynyal Melichnek van igaza, hogy t. i. a helynévben egy ó-magyar személynév rejlik“ (MNY, XXXV, 28).

Amikor ezt leírta, bizonyára nem volt előtte „Magyarország népei a XI. században“ című becses tanulmányának a térképmelléklete, amely szerint t. i. a magyarság csak a XII. század folyamán szállta volna meg Orsova környékét... — De vajjon miért polemizál Kniezsa csupán azon származtatási lehetőséggel szemben, amellyel az általa idézett bolgár és oláh nyelvi adatok ellenmondásban látszanak lenni és miért nem hivatkozik arra a Moórnál olvasható másik magyarázatra is, amely már semmikép sincs ellenmondásban a sajátmaga bolgár és oláh adataival? Ott ugyanis az is olvasható, hogy az *Orsova* név a szláv *Vrš* személynévből is származtatható (v. ö. ZONF. VI. 33). Kniezsa pedig idézett cikkében egyebek között ezt a megjegyzést is tette: „A szerb-horvátban a szólei v szabályosan u-vá fejlődött, tehát u az alakja a v praepositionának is, amelynek jelentése acc.-szal '-ba, be', loc.-szal pedig '-ban, -ben.“ Szóval szerinte a feltételezhető **Vršava* névalakból a szerbben szabályszerűen *Uršava* fejlődött volna... Vajjon ebben a névben az U-t miért nem foghatták volna fel praepositionának és miért nem vonhatták volna el ép úgy, mint ahogy azt Kniezsa a magyar *uruszág* 'ország' szóalakból fejlődött szerb-horvát *rusag*-ra nézve feltételezi? De a szláv **Vršava*-ból a magyarban is fejlődhetett volna *Ursava*. És ezen névalaknak a szlávba való esetleges visszakölcsönzésénél vajjon miért nem vonhatták volna el a szlávok a névkezdő U-t a Kniezsa által feltételezett módon? Szóval Kniezsának — ha már a sajátmaga megállapításaira nem is akart tekintettel lenni — még ezeket a lehetőségeket is számba kellett volna vennie és megcáfolnia, mielőtt leírhatta volna „hogy erre a névre vonatkozólag „minden bizonynyal Melichnek van igaza“...“